

HÅNDVERKS
GRUPPEN

Etiske retningslinjer for leverandører

Dokumentkontroll

Dokumentreferanse:	Etiske retningslinjer for leverandører
Gjennomgangsdato:	Mars 2025
Versjon	3.0
Eier:	Thomas Thorsøe, CHRO
Forretningsområde:	HR/Bærekraft
Interne kontroller:	PTP-01, PTP-02
Sikkerhetsnivå:	Privat og konfidensielt
Godkjent av:	Styret
Godkjenningsdato:	25. april 2025

Innholdsfortegnelse

1.	Bakgrunn og formål	3
2.	Omfang	3
3.	Prinsipper i leverandørens atferdskodeks	4
	3.1 Arbeids- og menneskerettigheter	4
	3.2 Rettferdige arbeidsforhold	5
	3.3 Miljømessig og samfunnsmessig ansvar	6
	3.4 Etiske forretningspraksiser	7
	3.5 Produktintegritet og konfidensialitet	8
4.	Disciplinære tiltak	8
5.	Roller og ansvar	9
6.	Unntak	9
7.	Overvåking og gjennomgang	9

1. Bakgrunn og formål

I Håndverksgruppen («konsernet» eller «Håndverksgruppen») fremmer vi samfunnsansvar og bærekraft, noe som også omfatter vår leverandørkjede. Vi samarbeider med våre leverandører og forretningspartnere for å nå dette målet. Vi har derfor utarbeidet disse etiske retningslinjene for våre leverandører for å illustrere hva vi forventer av våre leverandører og forretningspartnere.

Leverandører til Håndverksgruppen skal levere varer og tjenester som er produsert i samsvar med gjeldende lover, forskrifter, prinsippene i Koden og anerkjente beste praksis, herunder:

- FNs Global Compact
- FNs verdenserklæring om menneskerettigheter
- FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter
- Den internasjonale arbeidsorganisasjonen's (ILO) kjernekonvensjoner

Kritiske leverandører, som definert nedenfor, forventes å kommunisere de etiske retningslinjene til sine underleverandører og oppmuntre til etterlevelse.¹ En leverandør må kunne dokumentere overholdelse av de etiske retningslinjene på forespørsel fra Håndverksgruppen. Slik dokumentasjon kan omfatte egen erklæring, oppfølgingsmøter eller due diligence utført av eksterne tjenesteleverandører. I tilfeller hvor det foreligger en påvist risiko for manglende overholdelse, forbeholder vi oss retten til å gjennomføre ytterligere gjennomganger, herunder besøk på produksjonsanlegg. Nøkkelleverandører forventes å oppgi viktige underleverandører på forespørsel og samarbeide om rimelige due diligence-tiltak.

2. Omfang

Disse etiske retningslinjene fastsetter standardene som Håndverksgruppen forventer at alle våre leverandører skal overholde. Alle kritiske leverandører, definert som de som Håndverksgruppen kjøper direkte fra og hvis produkter eller tjenester er avgjørende for vår drift – det vil si at en forstyrrelse i forholdet ville ha en vesentlig innvirkning på konsernet – må formelt undertegne og overholde de etiske retningslinjene.¹ Hvert land er ansvarlig for å identifisere de viktigste leverandørene innenfor sine respektive geografiske områder. Andre leverandører får en kopi av dette dokumentet og forventes å overholde dets prinsipper og til enhver tid opprettholde ansvarlige forretningspraksiser, selv om formell overholdelse ikke overvåkes aktivt.

Som nevnt i punkt 1 ovenfor, forventes det at kritiske leverandører kommuniserer de etiske retningslinjene til sine leverandører og fremmer implementeringen av den i hele leverandørkjeden.¹

¹ Noen store nøkkelleverandører har implementert egne robuste etiske retningslinjer som regulerer deres virksomhet og omfatter også deres underentreprenører (UE) og leverandører. Dersom det bekreftes at disse etiske retningslinjene er i samsvar med prinsippene og kravene i Håndverksgruppen's egen retningslinjer, vil dette anses som tilstrekkelig for å oppfylle dette kravet.

Manglende overholdelse av kravene i de etiske retningslinjene kan føre til korrigerende tiltak for viktige leverandører, og i alvorlige tilfeller til opphør av forretningsforholdet.

3. Prinsipper i de etiske retningslinjene for leverandører

I de følgende avsnittene beskrives prinsippene i disse etiske retningslinjene.

3.1 Arbeids- og menneskerettigheter

3.1.1 Ingen tvangsarbeid eller obligatorisk arbeid

Leverandører må ikke benytte seg av noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig fengselsarbeid. Arbeidere må aldri bli pålagt å overlevere depositum eller identitetsdokumenter som en betingelse for ansettelse, og må ha frihet til å forlate arbeidsgiveren med rimelig varsel.

3.1.2 Organisasjonsfrihet og kollektive forhandlinger

Alle arbeidstakere har rett til fritt å melde seg inn i eller danne fagforeninger og delta i kollektive forhandlinger. Arbeidsgivere må ikke forstyrre eller hindre disse rettighetene og bør ha en åpen holdning til fagforeningsaktiviteter. Arbeidstakerrepresentanter må ikke utsettes for diskriminering og bør ha tilgang til å utføre sine oppgaver. Der det finnes lovmessige begrensninger, må arbeidsgivere støtte alternative former for uavhengig og fri arbeidstakerrepresentasjon og forhandlinger.

3.1.3 Ingen bruk av barnearbeid

Arbeidsgiveren skal ikke ansette arbeidstakere under 18 år til oppgaver som kan sette deres helse, sikkerhet eller moral i fare. Minstealderen for arbeidstakere skal være den høyeste av følgende:

- den nasjonale lovfestede minstealderen for ansettelse, eller
- alderen for fullført obligatorisk skolegang.

Arbeidsgiveren må gjennomgå kravene i nasjonal lovgivning og om nødvendig konsultere eksperter for å fastslå type arbeid og tilhørende minimumsalder for arbeid. Hvis nasjonal lovgivning tillater ansettelse av unge arbeidstakere i alderen 16–18 år, kan de kun utføre ufarlig arbeid, forutsatt at:

- deres helse, sikkerhet eller moral er fullt ut beskyttet, og
- de får tilstrekkelig opplæring eller yrkesrettet utdanning som er relevant for jobben.

Ingen arbeidstakere under 18 år skal utføre farlig arbeid, inkludert, men ikke begrenset til:

- eksponering for farlig maskineri, giftige stoffer eller ekstreme temperaturer
- arbeid under jorden, under vann, i høyden eller i trange rom
- nattarbeid eller oppgaver som forstyrrer skolegang eller utvikling.

Leverandører må implementere robuste retningslinjer og prosedyrer for å forhindre barnearbeid i sin virksomhet og sine leverandørkjeder. Hvis barnearbeid oppdages, skal leverandører iverksette tiltak

som sikrer barnets sikkerhet og gjør det mulig for barnet å delta i og fullføre obligatorisk skolegang. Overholdelse av ILO-konvensjonene nr. 79, 138 og 182 er obligatorisk, og leverandører må sikre full overholdelse av disse standardene. Tilstrekkelig støtte skal gis til

3.1.4 Verdighet og respekt

Leverandører må sikre en arbeidsplass fri for diskriminering, trakassering og misbruk. Det skal ikke forekomme diskriminering i ansettelse, lønn, opplæring, forfremmelse, oppsigelse eller pensjonering på grunnlag av etnisitet, religion, alder, funksjonshemming, kjønn, sivilstatus, seksuell orientering, fagforeningsmedlemskap eller politisk tilhørighet.

Leverandører må iverksette tiltak for å beskytte arbeidstakere mot trakassering, misbruk og urettferdig oppsigelse, inkludert diskriminering på grunn av ekteskap, graviditet, foreldreskap eller HIV-status. Fysisk straff, trusler, seksuell eller verbal trakassering og enhver form for intimidering er strengt forbudt.

3.1.5 Helse og sikkerhet

Leverandører må sørge for et trygt, hygienisk og sunt arbeidsmiljø, med hensyn til beste praksis i bransjen og spesifikke farer på arbeidsplassen. Farlige kjemikalier og stoffer må håndteres nøye for å minimere risikoen. Det må treffes rimelige tiltak for å forhindre arbeidsulykker og skader ved å identifisere og redusere farer.

Arbeidstakere må få regelmessig, dokumentert opplæring i helse og sikkerhet, med tilleggsopplæring for nye eller omplasserte arbeidstakere.

Leverandører må sikre tilgang til rene toalettfasiliteter, drikkevann og, hvor det er relevant, hygieniske matlagringsfasiliteter. Hvis det tilbys overnatting, må den være ren, sikker, godt ventilert og ha tilgang til rent vann og sanitæranlegg.

En representant for ledelsen må tildeles ansvaret for å overvåke at helse- og sikkerhetskravene overholdes.

3.2 Rettferdige arbeidsforhold

3.2.1 Lønn

Lønn og ytelser for en standard arbeidsuke må som et minimum være i samsvar med nasjonale lovbestemte standarder eller bransjestandarder, avhengig av hva som er høyest. Kompensasjonen skal alltid være tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov og gi rom for en viss disponibel inntekt.

Arbeidstakere må motta en skriftlig, klar og forståelig kontrakt som spesifiserer lønnsvilkår, inkludert skatteopplysninger der det er aktuelt, betalingsmåter og lønnsperioder. Lønnsfradrag for disiplinære årsaker er forbudt, og det kan ikke foretas fradrag utover det som er påkrevd ved lov uten arbeidstakerens uttrykkelige samtykke.

3.2.2 Arbeidstid

Arbeidstiden må være i samsvar med nasjonale lover, kollektive avtaler og internasjonalt anerkjente arbeidsstandarder. En standard arbeidsuke bør ikke regelmessig overstige 48 timer, og arbeidstakere må ha minst én hviledag i løpet av hver syvdagersperiode.

Overtid skal være frivillig, begrenset og kompenseres med en tilleggssats, i samsvar med nasjonal lovgivning og tariffavtaler. Selv om en total arbeidsuke, inkludert overtid, generelt ikke skal overstige 60 timer, kan det gjøres unntak bare under ekstraordinære omstendigheter – for eksempel uforutsette produksjonstopper eller nødssituasjoner – forutsatt at lovkrav, tariffavtaler og helse- og sikkerhetsbeskyttelse er på plass.

3.2.3 Stabil og lovlig ansettelse

Ansettelsesforhold må være lovlig anerkjent og i samsvar med internasjonale konvensjoner, nasjonale lover og forskrifter. Bruk av korttidskontrakter, underleverandører eller andre arbeidsavtaler må ikke brukes til å omgå lovpålagte forpliktelser knyttet til lønn, ytelser eller jobbsikkerhet.

Alle arbeidstakere må motta en skriftlig arbeidsavtale på et språk de forstår, med en klar beskrivelse av arbeidsvilkårene. Læringsprogrammer må ha forhåndsdefinerte vilkår angående varighet, mål og betingelser for å sikre at de gir reelle muligheter for kompetanseutvikling.

3.3 Miljømessig og samfunnsmessig ansvar

3.3.1 Miljø

Leverandører må iverksette proaktive tiltak for å minimere negativ miljøpåvirkning i hele verdikjeden. Dette inkluderer å redusere forurensning, optimalisere ressursbruk (energi, vann og materialer) og begrense klimagassutslipp i produksjon og transport. Det lokale miljøet rundt produksjonsanleggene må beskyttes mot forringelse.

Leverandører bør gjennomføre årlige miljørisikovurderinger ved sine anlegg for å identifisere og redusere potensielle risikoer. Overholdelse av nasjonale og internasjonale miljølover, inkludert innhenting av nødvendige tillatelser, er obligatorisk.

Det forventes kontinuerlig forbedring av miljøprestasjonene gjennom overvåking, driftskontroll og opplæring av personalet. Leverandører bør søke fremskritt basert på vitenskapelig kunnskap, teknisk gjennomførbarhet og økonomisk levedyktighet.

3.3.2 Berørte samfunn

Leverandører må sikre at deres virksomhet og bruk av naturressurser ikke skader lokale eller marginaliserte samfunn eller kompromitterer deres tilgang til essensielle ressurser. Dette inkluderer å unngå store landkrav, overdreven vannbruk eller andre handlinger som kan forringe inntektsgrunnlaget og levebrødet til berørte befolkninger. Ansvarlige og bærekraftige ressursforvaltningspraksiser må implementeres for å forhindre negative sosiale konsekvenser.

3.4 Etiske forretningspraksiser

3.4.1 Bekjempelse av bestikkelser og korrupsjon

Leverandører må opprettholde de høyeste standarder for integritet i alle forretningsforbindelser og overholde alle gjeldende lover og forskrifter mot bestikkelser og korrupsjon. Korrupsjon i enhver form – inkludert bestikkelser, utpressing, provisjoner og urettmessige fordeler til forretningspartnere eller offentlige tjenestemenn – er strengt forbudt. Leverandører må ikke tilby gaver, underholdning eller andre urettmessige fordeler til Håndverksgruppen's ansatte, agenter eller representanter for å påvirke forretningsbeslutninger.

3.4.2 Interessekonflikter

Leverandører må sikre at forretningsbeslutninger baseres utelukkende på objektive kriterier, uten personlige, økonomiske eller andre interessekonflikter. Ethvert forhold som kan påvirke beslutningstaking på en urettmessig måte – inkludert bånd til slektninger og andre nærstående parter – må opplyses om og unngås. Styrets medlemmer og ansatte hos leverandøren må opptre upartisk i alle forretningsforhold og avstå fra å gi urettmessige fordeler til enkeltpersoner, selskaper eller organisasjoner.

3.4.3 Bekjempelse av hvitvasking og finansiering av terrorisme

Leverandører må overholde alle gjeldende lover om bekjempelse av hvitvasking (AML) og finansiering av terrorisme (CTF) og sikre at de ikke deltar i ulovlige finansieringsaktiviteter. Forretningstransaksjoner må kun gjennomføres med legitime enheter, og leverandører må iverksette tiltak for å forhindre ulovlige betalinger og finansielle transaksjoner som kan brukes til hvitvasking. Leverandører må treffe rimelige tiltak for å beskytte Håndverksgruppen og dets datterselskaper mot misbruk til slike formål.

3.4.4 Overholdelse av nasjonale og internasjonale sanksjoner

Leverandører må overholde alle gjeldende nasjonale og internasjonale sanksjonslover. Hvis en leverandør, dens underleverandører eller noen del av dens leverandørkjede blir gjenstand for sanksjoner eller bryter sanksjonslover, må Håndverksgruppen informeres umiddelbart.

3.4.5 Ansvar i leverandørkjeden

Leverandører forventes å innta en risikobasert tilnærming til styring av sin forsyningskjede, gjennomføre due diligence av egne leverandører og underleverandører for å forhindre brudd på menneskerettigheter, miljøskader og uetiske forretningspraksiser. Leverandører må sikre at deres egen forsyningskjede overholder disse etiske retningslinjene og iverksette korrigerende tiltak når det er nødvendig.

3.4.6 Rettferdig konkurranse og overholdelse av handelsregler

Leverandører må overholde alle gjeldende antitrust- og konkurranselover, og sikre rettferdig forretningspraksis og fri konkurranse. Konkurransbegrensende atferd som prisfastsettelse,

anbudssamarbeid, markedsfordeling og monopolistisk praksis er strengt forbudt. Leverandører må konkurrere på en etisk måte og fremme transparente og like konkurransevilkår.

3.5 Produktintegritet og konfidensialitet

3.5.1 Produktsikkerhet og kvalitet

Håndverksgruppen forventer at leverandørene opprettholder de høyeste standarder for produktsikkerhet og kvalitet. Alle leverte produkter må overholde gjeldende lovkrav og forskrifter, samt relevante bransjestandarder. Leverandører må implementere strenge kvalitetskontrolltiltak for å sikre at produktene er sikre, pålitelige og egnet for formålet.

3.5.2 Taushetsplikt og databeskyttelse

Leverandører må beskytte og respektere taushetsplikt til all ikke-offentlig informasjon relatert til Håndverksgruppen, dens ansatte, kunder eller forretningsdrift. Konfidensiell informasjon kan kun brukes til det tiltenkte forretningsformålet og må ikke videreformidles til tredjeparter uten forhåndsgodkjenning. Leverandører forventes også å overholde gjeldende personvernlover og sikre sikker håndtering av sensitiv informasjon.

3.5.3 Beskyttelse av eiendom og eiendeler

Leverandører må beskytte og bruke Håndverksgruppen's materielle og immaterielle eiendeler, inkludert materialer, utstyr, immaterielle rettigheter og økonomiske ressurser, på en ansvarlig måte. Disse eiendelene må ikke misbrukes, gå tapt eller brukes til personlig vinning. Enhver mistanke om misbruk eller tap må rapporteres umiddelbart.

3.5.4 Nøyaktighet i regnskapet

Leverandører må føre nøyaktige, transparente og verifiserbare regnskaper over alle forretningstransaksjoner. Finansielle og ikke-finansielle regnskaper må dokumenteres i samsvar med gjeldende lover og forskrifter. Enhver forfalskning, uriktig fremstilling eller urettmessig endring av regnskaper er strengt forbudt.

4. Disiplinære tiltak

Leverandører har tilgang til Håndverksgruppen's varslingskanal, som er tilgjengelig på konsernets nettside for hvert respektive land, for å rapportere bekymringer om potensielle brudd på de etiske retningslinjene konfidensielt og uten frykt for represalier.

I tilfelle brudd på de etiske retningslinjene vil Håndverksgruppen og leverandøren samarbeide om å utarbeide en korrigerende handlingsplan med en klar tidsplan for utbedring. Leverandøren må rette opp bruddet innen rimelig tid. Hvis leverandøren ikke er villig til å iverksette korrigerende tiltak, eller hvis det foreligger et vesentlig brudd på de etiske retningslinjene, forbeholder Håndverksgruppen seg retten til å si opp leveransekontrakten.

Hver landsdirektør er ansvarlig for å undersøke potensielle brudd og fastsette passende tiltak i samsvar med gjeldende retningslinjer og forskrifter i sitt respektive land.

5. Roller og ansvar

Leverandører er pålagt å følge prinsippene som er beskrevet i kodeksen, og sikre at alle forventninger og standarder som er beskrevet i dette dokumentet overholdes.

CHRO i Håndverksgruppen har det overordnede ansvaret for kodeksen, og i samarbeid med ESG Manager overvåker han den årlige gjennomgangen og, om nødvendig, oppdateringen av disse etiske retningslinjene for å sikre at de gjenspeiler gjeldende juridiske, regulatoriske og etiske standarder.

Hver landsdirektør er ansvarlig for implementering og håndheving av de etiske retningslinjene i sine respektive land. Dette inkluderer å sikre at leverandører mottar de etiske retningslinjene, forstår kravene og at kritiske leverandører signerer de.¹ Landsdirektørene vil få støtte fra relevante interne team, som forretningskontroll, HR og ESG, for å overvåke og sikre kontinuerlig overholdelse av de etiske retningslinjene.

6. Unntak

Det er ingen unntak fra dette dokumentet. Eventuelle behov for unntak fra de etiske retningslinjene må være klart definert og dokumentert. Alle unntak skal godkjennes av styret i Håndverksgruppen.

7. Overvåking og gjennomgang

Håndverksgruppen vil løpende evaluere leverandørers og forretningspartnere overholdelse av de etiske retningslinjene som en del av den samlede vurderingen av nye og eksisterende forretningsforhold. Der det identifiseres områder med forbedringspotensial, vil nødvendige oppdateringer bli gjort for å opprettholde samsvar med beste praksis.

For å sikre kontinuerlig effektivitet vil CHRO og ESG Manager gjennomgå de etiske retningslinjene årlig og foreta eventuelle oppdateringer der det er relevant for å sikre at den forblir i tråd med bransjestandarder, regulatoriske og juridiske krav. De etiske retningslinjene vil bli presentert for styret i Håndverksgruppen for godkjenning på årlig basis.